

Cyril A. Hromník

SLOVENIKAM / SLOVENSKO NA BRIEŽDENÍ

Povzetek

SLOVENI IN SLOVENKE - ODKOD SMO SE VZELI?

Razlaga, po kateri naj bi Sloveni/Slovaki in drugi Slovani nastali iz komaj kaj razlikujoče se slovanske praskupnosti v domnevni slovanski pradomovini nekje med Vislo in Dnjeprom šele sredi prvega tisočletja po Kr., je časovno neverjetna če ne nemogoča in zgodovinsko nepodprta. Klasični Grki in Rimljani naj bi se ne menili za ljudi, iz katerih naj bi izšli Sloveni in drugi Slovani, a to se ne sklada z zgodovinskimi zapisi. Imen Sloveni, Sloven, Slovan, Slovak, Slovin, Slovak še ne razumemo in tu tiči vzrok za njihovo navidezno nepoznanost. V razumevanju teh nazivov je ključ za razumevanje izvora teh ljudstev. Ta prispevek odkriva izvor Slovenov v bronasti dobi, kakih 3000 let pr. Kr.; razišče razvoj njihovih navad in izročil in to vodi k razumevanju njihovega poimenovanja. Ta imena nudijo bistveno vodilo k njihovi zgodnji zgodovini. Zgodovini in ne prazgodovini! Njihova izvorna domovina imenovana Slovenikam, kasneje Slovensko je med lokom Karpatov, ki z Dinaridi na jugu in Alpami na zahodu obkrožajo njihovo pradomovino Ob Gorah (Ogrsko), iz katere odteka voda po Istru - njihovi reki življenja. Gore, ki imajo tajinstvena imena Tatra, Matra, Fatra določajo osrednje področje srednje-evropske bronaste dobe in predstavljajo zibelko nastajajočih Slovenov. To zibelko so zibali Evropejci in Indo-Evropejci, toda brez začetnega prispevka dravidskih rudosledcev in topilcev bronu se to ne bi nikoli začelo. To je bilo doslej spregledano.

I.

Slovenikam

Slovensko, pozoruhodná to zem uprostřed Európy, do ktorej sa 'gramaticky' nedá íst. Nedá sa povedať podme do Slovenska, alebo ideme do Slovenska, ako je tomu v prípade Poľska, Maďarska, Rumunska, Rakúska, Bieloruska, Nemecka a všetkých ostatných krajín sveta. Do Slovenska sa íst nedá. Musí sa íst **NA SLOVENSKO**.

SLOVENIKAM

Sloveni náš rod sa znova rozrastie a zveľadí

Vovediem Vás do vlúdnejšej končiny,

Už cestu kliesnim na poludnie čeladi

Už vidím šírku krásnej novej otčiny

Zo starodávnyím názvom Slovenikam.

Zdá sa, že iných zemí **na** ktoré sa nedá ísť ani nieto. Jedine na ostrovné krajiny ako Zanzibar, Madagaskar, Hawaii, Mauritius, Grónsko, Island, Ohňová Zem, Taiwan, atď. sa dá ísť. Akoby aj Slovensko malo nejakú insulárnu pozíciu! Japonsko, Indonézia a Veľká Británia sú tiež ostrovné krajiny, ale na Japonsko, na Indonéziu a Veľkú Britániu sa tiež nedá ísť. Prečo? Musí sa ísť do Japonska, do Indonézie, do Veľkej Británie, tak ako sa ide do pevnostného Ruska, do Spojených štátov, do Číny, do Lichtenšteinu, do Lucemburska, do Andory, do Tibetu, do Antarktídy, atď. Veľkosť ostrova alebo maličkosť zeme teda nehrá tu žiadnu úlohu. Ide sa však na Aljašku, ktorá je kontinentálna a dva krát tak veľká ako Texas, ale ide sa do Texasu. Jedinou výnimkou k tým zdánlivým pravidlám sú dve krídla Slovenska – Marava (moderná Morava) a Ukrajina. A tam by sa mal nájsť kľúč k tajomnej historickej insularite Slovenska. Keby Slovensko spočívalo na tak krátkej histórii akú mu prisudzujú českí, svetoví, ba aj Čechmi vychovaní slovenskí dejepisci – pár sto rokov alebo prinajlepšom 1150 rokov --, tak zaiste by sa ta gramatická insularita našej zeme nebola mohla z ničoho nič a proti gramatickým pravidlám slovenského ba aj českého jazyka vyvinuť. Všimnime si tiež, že Američan slovenského pôvodu Eugen A. Cernan (Čerňan, z rodiny z Kysúc), ako jeden z mála pozemšťanov išiel a stúpil na Mesiac, zatiaľ čo americká sonda pred rokom pristala na Marse.¹ Slovensko so svojou gramatickou vynimočnosťou sa tak dostáva do veľmi vybranej spoločnosti. Len sotva kto tam patrí. Čím to je že Slovensko je tak vynimočné?

Slovensko vo svojom názve, tak ako aj mnoho iných zemí, označuje svoju zem široko uplatnenou koncovkou -ko. Tak máme Poľsko, Nemecko, Rusko, Španielsko a veľký počet iných zemí v ktorých názvoch koncovka -ko pridáva zmysel zeme alebo krajiny k názvom etnicky, jazykovo alebo národnostne definovaných spoločenstiev zdieľajúcich tu istú zem. Ale tá koncovka od nikoho nevyžaduje aby išiel na Rusko alebo na Španielsko. Akoby slovenské -ko bolo odlišné od koncovky -ko v iných krajinách Európy. Zdá sa však, že tejto otázky sa najznámejší slovenský špecialista na etymológiu, už zosnulý profesor Šimon Ondruš, vo svojich štúdiách nedotkol.² Česká etymológia tiež nemá riešenie.³ Ani pravidlo, že predložka **na** mieri na povrch a do mieri do vnútra neuspokojuje.

V čom teda vezí to slovenské **na Slovensko**, **na** Ukrajinu, **na** Moravu? Lokatívnou koncovkou sice nezdieľajú, ale krídla Slovenska sa zhodujú na koncovke -u a podľa všetkého v strede postavené Slovensko diktuje aj susedom s menami ženského rodu na svojich krídlach, aby sa aj k ním išlo **na** a nie do Moravy a do Ukrajiny. Zdá sa, že ich postavenie na krídlach Slovenska naznačuje, že raz tam neboli tri krajiny ale len jedna a tá sa zvala Slovensko, **na** ktoré sa šlo a tá predložka prešla aj Moravu a Ukrajinu, keď sa tie dve oddelili od materskej zeme Slovenska. Predpona **na-** naznačuje smer hore a Slovensko je vyvýšenou, horskou krajinou v centre Európy na rozvodí štyroch morí: Čierneho, Stredozemného, Severného a Baltického. Dnešné Slovensko síce nemá rieku tečúcu do Stredozemného mora, ale jeho meno sa bezpochybné vytvorilo v dávnych dobách, keď rozvodie srbskej Moravy a severného prítoku Vardaru bolo na hranici alebo v blízkosti hranice Slovenska. Existujú náznaky, že v dávnych dobách Solún na brehu Egejského mora (súčasť Stredozemného mora) tiež patrila do vtedajšieho Slovenska a slúžila ako hlavný prístav slovenského obchodu s Egyptom, Ethiopiou (zahrnujúcou celú dnešnú Afriku, ktorá vtedy pod tým

menom neexistovala), Stredomorím, Strednou Áziou, a Elamitickou Indiou a Dravidmi ovplyvnenou Prednou Áziou.

Slovenská predložka **na** sa celkom zjavne viaže na koncovku miesta –ko, ktorá označuje zem jej slovenských obyvateľov. Lenže takú istú koncovku najdeme aj v územných nazvoch iných národov, ako Turec-ko, Gréc-ko, Pol'-s-ko, Portugal-s-ko, Fín-s-ko, atď. A tá je celkom zjavne synonymom koncovky -ko v názve Sloven-s-ko. Cez to všetko, ide sa len **na** Slovensko, nie na Turecko alebo Portugalsko. Zrejme, nejaký rozdiel existuje medzi koncovkou –ko v názve Sloven-s-ko a koncovkou –ko vo všetkých ostatných prípadoch. A tu zistíme, že otázka *kam ideš?* a odpoveď *na Slovensko* znejú lepšie než otázka *kam ideš?* do Poľska, do Fínska, do Nemecka, atď. Je to tým, že otázka *kam* "vyjadruje otázku zameranú na miesto",⁴ nie do miesta, a teda mieri hore na miesto nejak vyvýšené, nejak špeciálne. Takému miestu sa v najstaršom a najlepšie zachovanom dravidskom jazyku Tamilčine hovorí *kam*, s významom 'vietor', 'oblak', 'Brahma', 'duša', 'bydlisko alebo domov bohov', 'neomedzený priestor', všetky to miesta nadzemského pobytu alebo existencie.⁵ A tu je náznak, že slovenská koncovka –ko mala raz v dávnej minulosti podobu *kam* s významom 'miesta nejak vyvýšeného', akoby stojaceho tam kde má svoje prirodzené miesto 'vietor', 'oblak', 'Brahma', 'duša', 'bydlisko alebo domov bohov', 'neomedzený priestor'. A takých miest alebo krajín je na zemi málo: *Tamiřakam* (Tamilsko, Zem Tamilcov), *Sinhalakam* (Sinhalsko, Zem Sinhalcov na Šri Lanke), *Pārasīkam* (Perzia, Zem Peržanov) a v dávnych dobách tiež *Slovenīkam* (Slovensko, Zem Slovenov). Všetky tieto zeme s prírputým slovom *kam* majú veľmi dlhú históriu s počiatkom na mieste vyvýšenom ak nie polo-nebeskom medzi oblakmi a v susedstve 'bydliska alebo domova bohov', a koncové slovo nadzemskosti *kam* dostali od pravekých nadzemských alebo aj 'nebeských' Tamilcov. Toto *kam* sa po čase zmenilo na obyčajnú pozemskú koncovku –ko, so stratou významu nadzemskosti. Len Sloven-s-ko na rozvodí vysokých hôr zvaných *Tatri* (hory ktoré rozdeľujú alebo oslobodzujú; dnes Tatry)⁶ si z dôvodov svojho poslania, ktoré je subjektom rozboru pripravovanej knihy (teraz už v tlači), podržalo kvalitu nadzemskosti alebo apoň vyvýšenosti. A tá si vyžaduje aby sa šlo **na** Slovensko a nie do Slovenska. Slovensko je dodnes jednou z najnáboženskejších krajín Európy. Ostatné krajiny aj keď nesú koncovku –ko nepatria do tej istej nadoblačnej alebo špirituálnej kategórie a sú čisto pozemské. Preto sa ide do nich a nie na nich. Marava aj Ukrajina raz boli súčasťou veľkého Slovenīkam, preto sa ide na Maravu a na Ukrajinu.

Podobný zmysel dáva aj už spomenutá Aljaška ďaleko hore na severe, ak ju prepíšeme dravido-slovenským spôsobom ako *El-jas-kam*, čo dáva zmysel 'Zem jasu Boha (Svetla) El'. Každý kto bol na Aljaške v lete vie, že tam toho jasu je viac než kde inde. Preto tak ako na Slovensko ide sa aj **na** Aljašku a nie do Aljašky. O tamilskom a biblickom ako aj slovenskom Bohu *El* viď mnohé zmienky v celej knihe.

Teto predhovor k histórii Slovenska a jemu príbuzných krajín a národov podporujú stovky prípadov evidencie najrozličnejšieho charakteru: toponymického, geografického, hydronymického, oronymického, jazykového, teologického, hudobného, umeleckého, prírodovedeckého, atď., ktoré vyplňujú stovky strán pripravovaného diela dlhoročného výskumu a analýzy, **Sloveni a Slovensko: Velebníci Vlasatého Boha na Horizonte Históriae (ca. 3200 pr. Kr. – 907 po Kr.)**

II.

Sloveni / Slováci: Kde sú vaše korene? K prameňom najstaršej histórie Slovenska, približne od r. 3000 pr. Kr.

With regard to the central theme of the Slovak history – the identity and the name of its people -- , the Slovak history-writing *academia* lives in two not so different camps. One camp believes that the Slovak population presently inhabiting the country called Slovakia (*Slovensko*) descends from the so-called Old Slovaks (*starí Slováci*), who ‘long time’ ago (although not that far back), in the 6th century AD, emerged from the undifferentiated linguistic and ethnic Slavic (*Slovanská*) mass, and only in the 15th or 16th century crystalized their identity under the name Slovaks (*Slovák* sg., *Slováci* pl.). By that time, their most closely related brothers or cousins called the Czechs (*Češi* or *Česi*), who in their own traditions and written record had to admit their descent from the then as yet nonexistent (???) Slovaks, were already a well defined and culturally advanced nation, whose history-writing *academia* in the last two centuries made it a point of its writing to wipe out the Slovak identity from the records and memory of the allegedly pretentious Slovaks. This camp argues that even though our defining name Slovaks is only 4-5 centuries old, we should convince the world community of historians if not the entire world that our ancestors before the 15th century were in fact ‘Old Slovaks’. They argue: If the mongoloid Hungarians (*Magyars*), with no historical roots in Europe even as late as the early medieval times, can refer to their ancestors as ‘Old Magyars’ (*Ős Magyars*) why cannot the same be done by the Slovaks? As if the Slovaks (*Sloveni/Slováci*) were unable to think for themselves an had to ape the historically junior Magyars who only at the end of the 1st millennium AD invaded their country.

The difference rests in the fact that Hungarians have no properly European ancestors before the end of the 9th century and are not at all keen to acknowledge their Mongol and Hun ancestry; thence they have to call their non-existent European ancestors ‘Old Magyars’ or ‘Old Hungarians’. The Slovak historians in this camp fail to understand that they cannot ape the Hungarian fixing of history. This because the Sloveni/Slováks do not have any extra-Central European ancestors and no memory of any other *ur*-home country, whose inhabitants would have been or could be called ‘Old Slovaks’. Surprisingly, they refuse to consider the overwhelming evidence that their pre-15th century ancestors were known as Sloveni, which name is the source of the recent Czech name Slovane, Russian Slavjani, English Slavs, German Slawen (and Sklawen for slaves), etc. for all the nations whose languages are related to the Slovak (*slovenský*) language although, originally, it was applicable only to the Sloveni (*Slováks*) on the Danube and within the arc of the Carpathians, the Alps and the Dinarides Mountains.

The Alpha and Omega of the second camp of Slovak historians is that Slavs, said to be the ancestors of the Slovaks, were not indigenous⁷ on the Danube and in the Land within the Arc formed by the Karpethians, the Alps and the Dinar Mountains (*Uhorský* or *Príhorský oblúk* alebo *raj*). That they arrived from elsewhere as one group, even though the ethnonym Slavs or Slovan is of a very recent coinage. This camp claims (though dubiously) a higher

degree of professionalism,⁸ and quite justifiably though not for this reasons rejects the term 'Old Slovaks' (*Starí Slováci*), because this name makes no historical sense. Instead, it argues, the form „Slovák and Slováci“ should be used „throughout the full length of the Slovak history.“⁹ This, however, is no less absurd. If the early Slovaks emerged from the undifferentiated Slavs only sometime between the 6th and 9th centuries, one could and should argue that in that early phase of the Slovaks' existence they should be referred to as the 'Young Slovaks', because that was the time when their identity was for the first time formed and recognized by others. There and then, they, as an ethnic group, were young. In this camp's thinking, the Slovaks emerged from the great undifferentiated mass of Slavs (*Slovania*) and, after several centuries of being nameless or subsumed under the name Moravians, adopted the pejorative name *Slovák* (pl. *Slováci*), given to them by the Czechs and the Hungarians. Accepting this name, this camp de facto relinquishes (1) the Old Age history of Slovakia to the Kelts, Romans and Germans; (2) the early Middle Age history to the amorphous Slavs (*Slovane*), who as mud-covered 'Zablatenci' emerged from the mosquito infested swamps of the Pripjat' in the upper basin of the Dneper; (3) the late Middle Age history to the Czechisized Moravians and Hungarians (*Magyars*), to the latter of whom it also grants the mountaineous country of the Slovaks called *Uhry* or *Uhorsko* (*U hory* = 'At the Mountains'). In this scheme the real Slovaks emerge only in the middle of the 19th century within the Magyarized Hungary (or *Uhry*, as they nonsensically call it) and already in 1919 they almost lost their identity again in the newly formed and by the Czechs dominated and manipulated Czechoslovakia (*Československo*).

Both camps (with some exceptions¹⁰) are reluctant to adopt and use the oldest and well evidenced name *Sloveni*, even though the survival of this ancient name in the form *Slovenky* (for Slovak women), *Slovensko* (for the country), *slovenčina* (for the language) and the adjectivum *slovenský* for everything else is the only logical and historically evidenced name that should be used throughout the history – allowing for the parallel use of the already mentioned variants *Slovak* and *Slovaks* (*Slovák*, *Slováci*) in specific and recent historical circumstances. The reason for this reluctance is apparent: the fear of the unknown source and meaning of the name *Sloveni*, a derivation and explanation of which from one or other Slavic root has proved to be a repeated failure. The highly regarded professor Matuš Kučera, in his latest writing on this subject, makes absolutely no mention of the name *Sloveni* and reads the name Slavs (*Slovania*), as I understand it, as 'People covered with mud' ('Zablatenci'), which seems to be not only highly unlikely but foolish as well. This because, in his own words, our „Slavic“ („*slovanski*“) ancestors „were people from water and mud, people from swamps and morasses, from the wide plains in the vicinity of the River Pripjat“ in modern Belarus. His argument is that our words usually but wrongly linked with the name 'Slav' (*Slovan*), namely '*slovo*' ('word') and '*slava*' ('glory'), mean „river“ and „mud“ respectively „in the Balto-Slavic borderland“.¹¹ This conclusion is incredible, to say the least.

Summing up the results of the Slavic historians' attempts to find the source and meaning of the name *Slovan/Slav* I come to the conclusion that it led from the mud into the puddle (a Slovak equivalent of the English „leaping from the frying pan into the fire“).

Yet the Slovak word for a 'puddle', *kaluž*, points in the direction of the Dravida languages, where *kaluři* for a 'puddle' is the obvious source of the Slovak *kaluž*. This minor pointer, one among hundreds of others, I discovered in the course of researching the maritime and overland trade of ancient Dravida India with Africa, the Middle East, the Mediterranean and with the Danubian regions of Central Europe. That trade, motivated but the hunger of Indian women for gold as well as of the Indian metal industry for gold, tin, copper and other articles of trade obtainable in the central mountains of the Carpathians, put me on the track of the ancient Dravida Indian trade in the region, which happened to be the original and the only homeland of the people whom history came to know as the Sloveni and much, much later, as the Slovaks (*Slováci*).

My key to the origin and meaning of the name Sloveni came from the first recorded instance where our ancestors introduced themselves to the Byzantine Emperor Michael III. as "my *Sloveni prostá čad*" in Carihrad (Constantinople) in the year 862. This introduction to the most powerful ruler of Europe in those times cannot but be the most genuine, the most authentic and the truest name by which our ancestors knew and called themselves. The quick recourse to the words *slovo* and *sláva*, taken by many Slavic and other historians as being the root words of the name Sloveni, has had its run in Slavic studies, but by now it has been found deficient in its veracity by many if not by most scholars. The frustration experienced by those trying to find the root of the name Sloveni is best reflected in the latest attempt by professor Kučera, which is perhaps the biggest failure of all and as such has already been dealt with above.

In most cultures the river names (hydronyms) are the recorders of the oldest history. If we could understand them, they would give us a glimpse of the earliest stages of our group, tribe or nation's existence. Unfortunately, these names, especially when applied to the big rivers, tend to be unintelligible. This, of course, is the proof of their great antiquity. And this is true not only of the rivers in present day Slovakia or in the larger territory of the historical Sloveni/Slovak *Uhry* (*Uhorsko*), but with regard to the rivers of other, often bigger and better recorded nations, like France, Persia, Egypt, Italy, Spain, Israel, Greece, etc. In this situation, the Slovak and Slavic geographers and etymologists tended to search for the roots of our river names in the languages of the neighbouring nations, especially in Germany. This search filled up many books, yet our river names remain silent as far as their meanings are concerned.

Professor Šimon Ondruš, the leading etymologist of Slovakia (now deceased), tried to get out of the blind alley and to search for the origin and meaning of all Slovak river names in the Slovak and Slavic languages. He analyzed the names Dunaj, Váh, Hornád, Poprad, Hron, Topľa, Torysa, Uh, Bodrog, Laborec, Latorica, Tisa, Kysuca, Orava, Ipeľ, none of which can be understood by the Slovaks speaking Slovak or other Slavic languages. The meanings Ondruš discovered behind these names are, so to say, primitive, e.g. mud, water, hole, light, valley, transparent, swamp, reeds, wetland, ditch, etc. Such names should have been preserved and understood easily by even the most primitive and uneducated members of the Slovak nation. Yet, not even the learned ones can understand them without the linguistic acrobatics that professor Ondruš alone can understand. Obviously, the purely

indigenous etymologies of the Slovak river names are as unproductive as were the foreign ones. And the same applies to the purely Slavic and purely Indo-European etymologies of other important words, such as *král'* (king), *kostol* (church), *svadba* (wedding), *obed* (lunch), *nevesta* (bride or daughter-in-law), etc. An interesting revelation in my research is that the oldest words and names that Slovaks use but do not understand their meanings by-and-large originate from the ancient Dravida languages of India.

From the Dravida languages of India comes as well the key word of the Slovak history, the name Sloveni. Sloveni describes the nation living from the most ancient times under the Tatra Mountains as 'Worshippers of the Hairy God'. The Sloveni-Slovak name for this Hairy God is Volos, with the same meaning. Ancient Sloveni received this religious name not from the so-called Indo-European languages-speaking Aryans of India, where we are led by the schematic philology, but from the much older Dravida (Dravidian) languages of India. These languages were brought to the heart of Europe by Dravida traders, prospectors, metallurgists, priests and pilgrims. These pilgrims also bestowed the name Carpathians on the metallic ores bearing mountains that, together with the eastern foothills of the Alps and the Dinarides Mountains, surround the homeland of the Sloveni called *Uhorsko* or *Uhry*, which is a descriptive name of the country surrounded by mountains. The large basin of Uhorsko/Uhry is intersected by the mightiest river of Europe (apart from the Volga), the fabulous River of Life called Ister. This river, also known as the Danube, was the ancient highway of the Dravido-Sloveni trade and much of its middle and lower course was settled by the Sloveni as far back as the early Bronze Age.

The Dravida-originated religion, based on the belief in One God (though with many names), was the source of the ancient name Sloveni, but it was gold, and amber and bronze that provided the commercial blood for the Sloveni civilization. Not surprisingly, one of the earliest trade names for the Sloveni that we know linked them with the mineral riches of their mountains and described them as *Kuvaḍui*, the 'People of the Rich Mountains', later known as "*Terra Banensium*" (the Mining Country). The Greeks and Romans preserved this name for posterity in the forms of *Kóvadoi* and *Quadi*, and these gave rise to the professional name of the Sloveni metal-workers and blacksmiths – the Kovali and Kováči. Not at all surprisingly the oldest known golden objects – mostly jewellery and symbolic instruments of power -- were discovered on the Sloveni territory in Varna, the important port of the ancient Dravido-Sloveni trade on the Pontic (Black Sea) shore in present-day Bulgaria.¹² The craft of casting gold ornaments and bronze hoes, ploughs, swords and needles (*igly*) required a relatively sophisticated knowledge of metallurgy, which could only be acquired in a professional school called Iglo. Such school finds its modern variant in the Spiš town of Iglo, now called Spišská Nová Ves. Meanwhile, the surface of Slovakia is seeded with the names like Krompachy, Špania dolina, Kremnica etc. that hark to the Bronze Age when Dravido-Sloveni miners and smelters called *taviři* in Tamil and *taviči* in Slovak worked the ores of the *Slovenské rudohorie* (the Slovak Ore Mountains), while the religious pilgrims drifted towards the holy Tatra Mountains.

My first book, *Sloveni / Slováci: Kde sú vaše korene?* (2010), does not aim to explain the origin and meaning of the oronym Tatra or Tatry, because the subject is too big and quite

beyond the limits of this small book. There the focus is on the name and the concept of Štrba and on the related aspects of geography and history. The key feature is the largest lake of the Tatra Mountains called *Štrbské Pleso* (Lake Štrba), a lake of special type, mythologically connected with the sea, although it sits deep in the hinterland on the watershed of the rivers Poprad (flowing NE – the cosmological Way of the Moon) and the Váh (flowing SW – the cosmological Way of the Sun). The waters of this Pleso have no natural outlet, as if they could not decide, which way to flow. The great divide, called *Štrba*, is marked by a line of homonymous names running from the south to the north: *Štrbský potok* (Štrba Brook), *Štrba* (a village), *Tatranská Štrba* (a village at the highest point of the Slovak railways), *Štrbské Pleso*, *Štrbské Solisko* (a peak 2301 m high, strangely called ‘Štrba Distributor of Salt’, where salt, in Slovak understanding, is the essential ingredient of terrestrial life’), and *Štrbský Štít* (2389 m high peak) on the main and the highest range of the Tatra Mountains that separates the terrestrial South from the Heavenly North. No other name in Slovakia is attached to so many mountain features and in such a systematic way. Significantly, the waters of the *Štrbský Potok*, which run into the Poprad River, flow into the NE Quarter, the axis of which in Indian cosmology is the Moon Way to Heaven (*Chāndrayāna*) or Father’s Path (*Pitṛiyāna*).

The name Štrba has no obvious meaning in Slovak, except perhaps ‘a gap in a barrier’, but Tamil *Śatur-bā Palāsa(m)*, the obvious source of ‘*Štrba Palāsa*’ and, eventually, *Štrbské Pleso*, describes this lake as the ‘Green Water of the Supreme Consciousness’ or else, the ‘Green Water of Salvation’. Cosmologically speaking, salvation occurs on the watershed between the Sun-dominated SW Quarter and the Moon-dominated NE Quarter. And the point in between is the point of physical death. Here, on the banks of the Slovak equivalent of the Himalayan holy lake ‘Manasarovar’ (in Tibet) was the auspicious place where ancient Sloveni and foreign pilgrims hoped to reach the culmination of their spiritual searching. Here, also, developed the highest positioned settlement in the High Tatra Mountains. East of here, in the region called Spiš – the Land of Bliss, gathered and lived the long-haired Sloveni pilgrims that have reached the threshold of salvation; west of here was Liptov, the region of those called Liptáks (*Liptáci*), who Contemplated the God of Death, *Yama*, whose seat was in the dark waters of Yama’s Pleso (*Jamské Pleso*), located a short distance west of *Štrbské Pleso*. This Way to Heaven was abandoned and forgotten when Christianity opened a new Way to Salvation via Jerusalem and the Calvary.

The Way to Salvation is the central thread of the cultured and cultural history of the long-haired God-worshipping Sloveni. Religion was the soul of the ancient and pre-modern history of the Sloveni (Slováks). This soul was cut out from the Sloveni historiography when the communist state eliminated religion from the curriculum of Slovak schools and from the research repertoire of Slovak historians. Consequently, two generations of Slovak historians studied and contemplated Slovak (not Sloveni, because this concept was unknown to them) history as if procreation, food, shelter, arms production and wars, conquests and submission to foreign invaders were the main features and the essence of our history. Slovak archaeology operates within the same paradigm. The pre-Christian religion, the so-called Paganism (in reality Bohanism or Boganism, i.e. Sloveni religion or Sloveni belief in Boh or Bog) was deemed to be no more than a collection of fabulous,

fantastic, fanciful and by-and-large false and misleading ideas that ancient and medieval rulers and preachers used as tools to manipulate the masses.

The Bible-based Christian religion was and is perceived as something made up and written down by the Jews (Judaic and Christian alike), which was brought to the Slovaks from outside and in the make of which Slovaks had no part. A possibility that the Sloveni ancestors of the Slovaks could have actively participated in the evolution, development and formalization of the Judeo-Christian religion never entered the realm of reasoning of the Slovak historians.

Christianity, that evolved and was written down in the East and the Middle East, was deemed to have drifted into the territory of the Slovaks at first somewhat imperceptibly from the west and later, more formally, by the deliberate and invited mission of Konštantín and his brother Method (later Saint Cyril and Metod). It never occurred to any historian or theologian that Slovaks, or rather their Sloveni ancestors, may have participated in if not contributed to the revelation, gestation and recognition of the two main features of the Judeo-Christian religion, namely the Jewish *Pesach* (Slovak *Veľká noc*) and the Latin *Misa* or the Holy Mass (Slovak *Svätá omša*).

The present Slovak historiography sees our Sloveni ancestors on a distant, primitive, unimportant and uninteresting periphery of the world history, too far removed from the nuclear regions of the Old, Medieval and even Modern theology. This theology and related liturgy, rituals and morals form the backbone of European history, but Slovaks, together with other so-called Slavs, are perceived only as its distant spectators rather than influential actors. Their active and powerful entry on the playground of European history is seen only with the rise of the Soviet Union and this monster denied and suppressed each and every theology and religious practice. The post 1989 historiography has not yet found its way out of that dark gallimaufry (*galimatjáš* in Slovak).

The Sloveni application of the name *Veľká noc* (Great Night) to the Christian version of the Jewish *Pesach* implies their understanding of this theological concept in terms St Hieronymus' „*Paesa** (*Pasa, transitus vel praeteritio...*) *hoc Domino*,” long before the birth of Christianity. This grasp of sophisticated theology by the *Horals* or *Uhri* (Mountain People) of the northern arc of the Carpathians in Central Europe in pre Christian times records and confirms the closeness of the ancient Dravido-Sloveni connection. Yet, the latest study of the Slovak ethnogeny, compiled by many Slovak historians and ideologues in 2009, contains practically no reference to the religious and theological culture of the Sloveni/Slovaks. We find a similar misunderstanding of the Sloveni/Slovak genesis, which omits the ancient religious culture of the Sloveni, in the expressive but also nonsensical statement made by Ján Stanislav in 1944, that „we are here, a leftover from a large nation, who came to the Danubian Basin [only] 1400 years ago“ („*sme tu zvyškom veľkého národa, ktorý prišiel do Dunajskej kotliny pred 1400 rokmi*“).¹³

Sloveni/Slováci never were a numerically large nation, but in pre-Roman times their spiritual domain, occasionally combined with political sway, evidently stretched from the Tatra Mountains in the north to the Dinarides Mountains and the Adriatic in the south and from the middle Ister/Danube to Portite de Fier (Iron Gate), wherefrom it followed the

Marava (thence the antiquity of the Sloveni in Kosovo) and the Vardar Rivers all the way to the Makedonian Solún (Thesalonike). It embraced the territories along the ancient amber trade route that linked the Baltic and the Sloveni gold-producing mountains in the Carpathians with the distant Dravida India. Its commercial sphere stretched down the Ister-Danube as far as its estuary in today's Romania and Varna south of it, and as far as the estuary of the Dnester in present day Ukraine. Without that ancient trade connection the appearance of the Sloveni concept of *Vianoce* (Christmas) in pre-Christian times would have been impossible.

Unlike in other languages of Europe (excepting the English-speaking Great Britain and Ireland), where Christmas is understood as describing and celebrating the birth of Jesus Christ, the Sloveni/Slovak *Vianoce* for the same religious feast bears no reference to the birth of the Christian Saviour. Instead, *Vianoce* refers to the 'Miracle of the Word', which reflects the more profound understanding of what had happened to Mary in Galilee, when she conceived of the 'Word of God'. This understanding of God's coming to dwell on Earth was possessed by the ancient Dravida theologians who coined the term *Vianoce* long before the birth of Christ. The bristling needles of the Christmas tree, called *Jedlička* by the Sloveni/Slovaks and *Choinka* by the closely related Gurals and Poles, is a still living testimony of that ancient Dravida understanding. Incredible?

Much less incredible yet by-and-large unknown and ignored are the beginnings of the Merovingian dynasty of the post-Roman Franks, who originated from the Pannonian portion of the Sloveni *Uhry* (*Uhorsko*), but became the inheritors and the lords of the Gaul that Romans had abandoned. The lines of this history may be as thin as the threads of the Indian silk, yet they reveal the historical patterns that record the Sloveni connection with the ancient Greeks on the one side and with the Frankish Holy Roman Empire on the other side, which was neither holy nor Roman – as the old and worn out cliché describes the western European empire of the ex-Pannonian Franks. This history allows us to understand the emergence of the Frankish trader Samo, whom a portion of Slovak historiography likes to call the first Slovak king of the first Slovak Kingdom. In reality, the Sloveni religious culture indicates that the ancestors of the Slovaks undoubtedly had many Sloveni kingdoms in the post- and pre-Roman times. And Sloveni/Slovak light walking ax (*slovenská valaška*) was the symbol of their religious purity and of their social justice.

III.

Sloveni a Slovenky, kde sme sa vzali?¹⁴

Úvodom: Kde sa vzal, tu sa vzal, pri oblôčku ráno stál....

To je približne súhrn rannej histórie Slovákov v slovenských učebniciach a v českých dejepisných štúdiách.

Deviate, desiate ba i jedenáste storočie prešlo a po Slovákoch v tej literatúre nebolo ešte ani stopy. Až niekedy v 19. storočí, kde sa vzal, tu sa vzal, pri oblôčku ráno stal – Slovák, s valaškou v ruke a hlásil sa o svoj jazyk. Kupodivu našiel ho! Tento dejosled priam zázračnej genézy Slovákov sa v malých obmenách opakuje v mnohých knihách a iných

tzv. vedeckých publikáciach. Napríklad český historik Třeštík píše v r. 1996, že Slováci “vznikli někdy v 18. století.”¹⁵

Kto sme?

Takto prezentované začiatky histórie Slovákov vnucujú nám otázku: “Kto sme? Odkiaľ sme prišli? a Kam kráčame?” -- ako sa pýta Joseph kardinál Tomko v jeho ‘Slove na cestu’, v úvode k bule *Industriae Tuae*, ktorou pápež Ján VIII. ustanovil po prvý raz slovenskú cirkevnú provinciu na slovenskej Marave (bežne i keď mylne prepisovanej “Morava”) v júni 880. ¹⁶ Kam kráčame? Táto tretia otázka nebude nikdy zodpovedaná, ak nenájdeme historicky zdôvodnené a aspoň približne správne odpovede na prvé dve. Hodne kníh sa na túto tému v poslednej dobe napísalo, ale tie dve otázky zostávajú tvrdojšie nezodpovedané. Buď nemáme dokumenty, alebo ich čítame a si ich vysvetľujeme nesprávne. Dokumentov je naozaj málo a tie ktoré sú, sotva kedy čítame v pôvodnom texte. A tam je chyba. Prepísané a prekladané dokumenty nikdy nie sú v úplnej zhode s pôvodnými: hlavne preto, že nám prepisovači a prekladatelia chceli pomôcť. Samozrejme, do preložených dokumentov vkladali svoje vlastné, často veľmi obmedzené, chápanie zašlých dejov.

Tak, uvedená pápežská bula, napísaná Jánom VIII. pod priamym dohľadom sv. Metoda, je v Latinskom texte adresovaná “slávnemu kniežaťu” zvanému “Sfentopulcho,” v slovenskom “Svätoplukovi” a v anglickom “Svatopluk”-ovi. Sfentopulcho je zrejmá korupcia rímskeho pisára neznaleho slovenských mien. Svatopluk je čechizmus prebraný do angličtiny. Svätopluk a Svatopluk majú svoj význam, Sfentopulcho nemá. No nič sa nedeje, pretože tu dobre vieme, o koho sa jedná. V mnohých iných prípadoch to tak jasne nie je. Tá istá bula schvaľuje cirkevné používanie “Scлавinica lingua” (Lat.), “slovenského jazyka” (Slov.), a “Slavonic language” (Angl.), písaného v “litteras Scлавiniscas”, modernými historikmi mylne prepisované ako “slovienske písmo” a “Slavonic writing”, pre “Sclavuos sive cuiuslibet gentis”, pre “Slovienov” a iné kmene, alebo pre “Slavonic” a iné kmene. A tu sa niečo deje. Zatiaľ čo “slovienske” a “Slavonic” sú len Slovanom etymologicky nezrozumiteľné formy mena súkmeňovcov, pôvodne známych ako Sloveni (sing. Slovenin) Slovene¹⁷ (ktorého mena pôvod a význam vysvetlim neskoršie) a neskoršie ako Slováci, ktorým Metod išiel za arcibiskupa, latinská forma *Scлавinica* a *Sclavuos* nemohla nechať žiadneho Rimana v 9. storočí v pochybnostiach o tom, že Metod išiel za arcibiskupa k barbarským kmeňom na severe,¹⁸ odkiaľ si Rimania občas kupovali *sclavi*, teda otrokov. Čítanie originálu a dvoch prekladov tu zrejme dá podstatne rozdielne chápanie toho istého textu.

Rimania začali kupovať slovenských i slovanských otrokov niekedy v prvom alebo i druhom storočí pred Kristom (pr. Kr.), ale ich etnické alebo ináč deskriptívne meno sa objavilo so zmyslom ‘otroci’ len v stredovekej Latinčine, v súvislosti s cestou franského kupca Sama v roku 623 do zeme “Sclavuos” (“Sclavi”), známych tiež ako “Winedos” alebo “Winidi.”¹⁹ Zrejme starí Rimania to meno nemincovali, ale prijali ho od Grékov, ktorí otrokov kupovali ešte dávnejšie a ktorí mali vo zvyku menovať svojich otrokov podľa ich etnického pôvodu.²⁰ V Gréckych zápisoch sa toto meno objavilo v podobe *sklavos*, ‘otrok’, ‘zajatec’, a *sklavia*, ‘otroctvo’, okolo roku 500,²¹ ale i v Grečtine i v Latinčine to meno

muselo byť ďaleko staršie, pretože ináč by sa tak uniformne nebolo dostalo do všetkých románskych jazykov už v ich počiatkoch (Staro-Franc. *esclave*, Port. *escravo*, Špan. *esclavo*, Talian. *schiaivo*). Nikto zatiaľ nevysvetlil, prečo sa pôvodné slovenské (alebo slovanské) *slav-* (menej pravdepodobne *slov-*) zmenilo v týchto jazykoch na *sklav-*. Jedná sa o slavo-grécku fonologickú zmenu, alebo je v tom náznak, že Sloven a Slavian (Slav; z toho 'pravoslávny') nemajú ten istý koreň?

Encyclopaedia Britannica dáva kredit Germanom (ak vieme kto vtedy boli Germani), že to boli oni, kto od začiatku prvého tisícročia po Kristovi (po Kr.) zotročovali slovanských (užívajúc novodobu, historicky neaplikovateľnú terminológiu) vojnových zajatcov a tým z ich mena urobili synonym pre otrokov.²² Ale starogermanská forma *sklave* naznačuje, že aj Nemci prevzali toto slovo od starých Helenov (Grékov). Je povšimnutiahodné, že naši, slovenskí predkovia sa za to meno vôbec nehambili a koncom roku 862, pred Byzantským cisárom Michalom III. hrdo prehlásili, že "Rostislav, kňazj slovensk s Svetoplukom poslašťa... a my, Sloveni [neskoršie Slováci], prostá čaď,"²³ (Vo Vragašovom preklade: "Rastislav, knieža slovienske, so Svätoplukom poslali poslov z Moravy... Ale my Slovieni sme prostý ľud."²⁴), aj keď sa zdá, že svojmu menu tiež nerozumeli. Cisár Michal, ktorý bol so Slovenmi a inými Slovenom príbuznými národmi -- neskoršie Slovanmi (Slavianmi) chybné zvanými-- dobre zoznámený, pretože jeho otec i praotec sa snažili nájsť slovenské písomnosti, to chápal.²⁵ Tento text z pannonských legiend sv. Metoda potvrdzuje prvotnú starobylosť mena Sloven a slovenský. Rímania to meno chápali ináč a slovenský jazyk považovali za "barbarský". Tak pápež Ján VIII. pod tlakom kúrie zaváhal a v listoch zo 14. mája 873 a 14. júna 879 zakázal Metodovi slúžiť omšu v barbarskom slovenskom jazyku ("Sclavina lingua"),²⁶ čo mu predchádzajúci pápež povolil.

Hádanka okolo Slovenov.

História zachádza s menami Sloven, Slovan a Slav akoby bezpochybné pochádzali z toho istého koreňa a šeobecne sa prijíma, že forma Slav/Slavian je staršia než forma Sloveni, Sloven a Slovien. Tak, hovorí sa o Praslovanoch a starých Slovanoch, tí však kupodivu nehovorili staroslovančinou ale Slovenčinou či, podľa niektorých a chybné, Slovienčinou. Hovoriť o jednotnom 'staroslovienskom' jazyku všetkých Slovanov v 9. storočí, keď Slovenom príbuzné tzv. slovanské kmene žili prinajmenšom od Volgy až po stredné aj dolné Labe, sa nezdá byť rozumným. Zrejme sa tu nejednalo o všetkých Slovanov, ale len o jednu časť, ktorá žila na Marave (nie Morave), teda o Slovenov na slovenskej Marave. Preto sv. Cyril preložil liturgiu a Sväté Písmo do "slovenskej" alebo chybné "slovienskej" reči, ako na to upozorňuje Michal zo Stráže okolo roku 1500,²⁷ ktorej Sloveni nad Dunajom a Matrou rozumeli a nie do slovanskej, slavianskej, alebo staroslovienskej reči, ktorou nikto nikdy nehovoril.

Pokiaľ ide o kľúčové mená Sloveni, Sloven (Slovák) alebo Slavian/Slav/Slovan, nevie sa doteraz, či je v nich koreňom 'slovo', alebo 'sláva', alebo či sa jedná o nejaký iný koreň. *Oxford English Dictionary* vychádza z domnienky, že počiatkom všetkého je slovo 'sloviti', ktoré znamená 'hovoriť',²⁸ a je v tejto domnienke nasledovaný niektorými slovenskými i inými autormi.²⁹ No český etymologický slovník priznáva, že meno Slovan (Slovák, slovenský, Slovinec) je "dosud pevně nevyloženo."³⁰ Väčšina odborníkov sa domnieva, že

najstaršou formou je “*slověni // sloveni // slovani*” a že koreňom je “*slov-*.”³¹ Staré grécke formy Sklaveni (Σκλαβηνοί) a Stlaueni (Στλαυηνοί), ktoré neobsahujú diftong ie podporujú formu Sloveni pred formou Slověni.³² Šafárik a Dobrovský odvodzovali meno “*Slověne*” zo slova ‘slovo’ a vysvetľovali ho ako “Ľudia hovoriaci tým istým jazykom,”³³ no bolo by to veľmi divné, keby tejto etymológii boli oni sami verili. “Bůh stvořil slovem a duši člověka Slovana - Slověna,” špekuluje slovenský študent slovanských bájak.³⁴ Mnoho všeliakých etymológií bolo navrhnutých, ale žiadna nie je presvedčivá. Preto sa nimi ani zaoberať nebudem. Prejdem radšej na etymológiu historicky najpravdepodobnejšiu, ktorú však zatiaľ nikto nenavrhol.

Sloveni a Slovania

Sloveni/Slovania sú jedinou jazykovou rodinou národov, ktorá prepožičala svoje meno väčšine európskych jazykov so zmyslom otrok/otroci, zrejme v onej rannej dobe neboli príliš výreční a rešpekt vyvolávajúci orátori. Určite to neboli “ľide ‘mocní slova, hovořící’”, ako vykláda meno “Slověni” český etnológ Váňa.³⁵ A. Brückner dokonca odvodzuje *Sloven* od Gothského *slawan*, čo znamená ‘byť ticho’.³⁶ Preto odvodzovať ich meno čiste zo slova ‘sloviti’ sa nezdá byť dostatočne odôvodnené. Mimo toho, ľudia od dreva sú drevári a nie dreveni a liatci olova sú oloviari a nie oloveni; teda aj ľudia od slova by mali byť Sloviari a nie Sloveni. Zrejme sa tu jedná o viac než ‘sloviti’, avšak Slavistika nám nevie povedať o čo. Jediné jazyky mimo slovanských, v ktorých sa najde koreň slova ‘slovo’ v tej istej morfológickej aj významovej podobe, sú dravidské: teda jazyky ktorými sa dnes hovorí (mimo nedávneho exilu po svete) len v južnej Indii a v Balučistane, ale ktorými sa v 3. až 1. tisícročí pred Kristom hovorilo po celej Indii, zasahujúc až do Skytho-Sarmatskej (Západosakskej)³⁷ oblasti nad Hindu-Kušom, a pozdĺž pobrežia Erytrejského mora (severozápadná časť Indického Océanu) až po Arábiu, Etiópiu a Ezion Geber; a v 2. až 3. tisícročí pred Kr. od Indie až po Mezopotámii, ak nie ďaleko širšie, zasahujúc až do oblasti Kena’anu (Cana’an) Stredozemného mora.³⁸ V najstaršom dravidskom jazyku, Tamilčine, ako aj v mladšej Kannadžine a Malajálamčine, *sol-* (*solv-*, *solu-*, *solli-*) [kde zmena zo *sol-* alebo *solv-* na *slo-* alebo *slov-* je otázku bežnej, slovanskej zvukovej presmyčky, e.g. *solnce* - *slnko*, *sol’* - *slaný*]³⁹ znamená ‘slovo’, ‘termín’, ‘príslovie’, ale aj ‘chvála’ a ‘velebenie’; tiež ‘povedať’, ‘hovoriť’, ale aj ‘chváliť’ a ‘velebiť’.⁴⁰ Aj keď prekvapujúci môže sa zdať dravidský zdroj týchto slov, ich významy sa až podivuhone presne zhodujú s významami našich slov ‘slovo’, ‘sloviti’, ‘sláva’, ‘slaviti’. Prekvapenie by sa dalo ľahko nulifikovať, keby sa tu jednalo o sanskritské slovo, ale *sol* je bezpochybné slovom dravidským. Že táto až neuveriteľne blízka zhoda medzi zdanlivo teritoriálne veľmi vzdialenými jazykmi nie je len náhodou, sa dá podprieť slovenským slovom ‘tesár’ (a takých sú tucty), ktoré má svoj nepochybný pôvod v Tamilskom slove *tassar*, ‘tesári’. Profesia tesárov je jedna z najstarších. Bez tesárov je celý systém hradísk a pevností v Karpatskej kotline cez tisícročia priam nemysliteľný.⁴¹ Slavistika si s naším tesárom ani s naším slovom zatiaľ neporadila, preto aj pôvod a význam mena Sloveni, Sloven, Slovák, Slavian je zatiaľ nerozriešeným tajomstvom. Je to dôsledok historiografického zaháľania a nečinnosti, čo sa v tamilčine vyjadří slovom *sōmāṭ*⁴² a v tomto slove nie je ťažko rozpoznať slovenskú theriomorfnú (zvieraciu) predstavu zháľania, ‘somára’.

Odkiaľ meno Sloveni? – Dravidské riešenie

Dalo by sa povedať, že doterajšie zháňanie sa Slavistov po zdroji našich mien viedlo len z blata do kaluže a nikto si nevšimol, že práve v tej kaluži sa dá najst' stopa k jazyku, z ktorého tieto mená pochádzajú. Veď slovenská 'kaluž' alebo 'kaluža' nie je nič iného než tamilské slovo *kaluži*, znamenajúce 'kaluž', 'špinavá voda', ale aj 'potok', 'povodeň' alebo 'nadbytok vody', čo je zdrojom kaluži.⁴³ Zrejme, styky starých Slovenov s Dravidmi boli intímne. Toto jasné spojenie slovenčiny a slovanských jazykov s dravidskými jazykmi naznačuje v uistujúcich termínoch, že ich vek je ďaleko starší a ich teritorialita ďaleko rozsiahlejšia, než sa im dnes v slavistických i iných kruhoch pripisuje, i.e., že tzv. slovanské jazyky sa vyvinuli a rozšírili len v 5.-6. storočí po Kr. v pomerne malom území medzi Odrou a Dneprom,⁴⁴ alebo ešte menšom, medzi Vislou a Dnestrom. Posledná učebnica *Dějiny českých zemí* (1995) dokonca konštatuje, že "nejzazší západní hranice na Labi a Mohanu dosáhla slovanská vlna až v 8. století".⁴⁵ Teórie tak neskorého vstupu Slovenov na scénu histórie vznikly z uzkoprsého dejepisectva, ktoré považovalo prvú zmienku o ich mene Sloveni ("Sclavini") v práci Pseudo-Caesarius Nazianus-a zo začiatku 6. stor. po Kr. za počiatočný bod ich existencie.⁴⁶ Konečne, Rusi sa z tejto plytkej pasce dnes už oslobodzujú a hovoria o možnosti, že ich predkovia prišli do ich zeme aspoň 800 rokov pr. Kr. z Kaukazu.⁴⁷ Prečo z Kaukazu a nie z Gibraltáru nie je mi jasné.

Najdúc riešenie pôvodu slova 'slovo' a prvej časti mena Slo-ven a Slo-veni v dravidskom prostredí, pozrieme sa tam aj po druhej časti -ven a -veni. Všetky bližšie jazyky sa ako možné zdroje už dávno preskúmali, ale bezvýsledne. Dôležité je si uvedomiť, že koreňom mena Sloven alebo Slovák nie je slov- ale slo-, a teda koncové -ni nie je pluralovú koncovkou, ale integrálnou časťou druhého koreňa v zloženom (podstatnom) mene.

Siahneme po najstaršom dravidskom jazyku, Tamilčine. Tam najdeme *vēni* so zmyslom 'husté, zapletené vlasy', 'vlasy zapletené do vrkoča', alebo 'veľký chumáč vlasov'; teda strapaté vlasy, vlasy vo vrkoči alebo veľký chumáč vlasov zatočený vysoko na vrchu hlavy, ako to mával Slovenom známy indiánsky náčelník Vinetou. Jedným slovom, VLASATÝ. Vlasatý nie je neobvyklé meno na Slovensku, aj Vlašič sa sem tam objaví (Jeden z nich bol prvým slovenským veľvyslancom v Južnej Afrike). Keď spojíme Slo- s -*vēni*, dostaneme Slo*vēni* so zmyslom 'slovo-vlasaté', ktoré nedáva dobrý význam, alebo 'slovo-vlasatého', ktoré je zrozumiteľnejšie, ale nie moc vhodné ako meno pre národ alebo kmene. Ďaleko použiteľnejším je význam 'chváliť', 'velebiť' alebo 'chvála' a 'velebenie'. Tým sa dostaneme do oblasti náboženskej, kde meno *Sloveni*, s významom 'Ten kto chváli, velebí alebo slávi vlasatého', dáva dobrý zmysel, pretože Sloveni odjakživa velebili a chválili dlhovlasého Boha. Samozrejme Sloveni, dnešní i starovekí, by si nedali újsť príležitosť, aby meno Sloveni nechápali v množnom čísle a tak prideme na formu Sloveni, s významom 'Tí ktorí chvália, velebia alebo slávia vlasatého' Boha. Inými slovami: Velebníci alebo Chválitelia Vlasatého Boha: "Teba Boha chvalíme..." Vlasatý Boh takto velebený bol síce v kresťanskom zmysle neskorších dôb pohanským bohom, ale to neznamená, že meno Sloven alebo "slovenstvo" sa dá prekladať slovom "pohanstvo," ako to navrhuje Švický.⁴⁸ Zároveň je dobré si uvedomiť, že medzi pohanstvom a Slovenmi existuje starodávny úzky vzťah, ako sa o tom dozvieme na inom mieste.

V počiatkoch, Sloveni zrejme dravidským slovám *sol-vēni* rozumeli, a tu je prvý historický údaj, od ktorého “možno sledovať ... vývojovú kontinuitu” Slovenov/Slovákov, čo reprezentuje, ako by to povedal Marsina, “dokumentovateľný začiatok slovenských dejín.”⁴⁹ Tento začiatok slovenských dejín sa dá zdôvodnene položiť, ako to potvrdí pár príkladov v tomto článku a masívna evidencia v už vydannej malej ako aj v pripravovanej veľkej knihe, do tretieho storočia štvrtého tisícročia pr. Kr. V nasledujúcich tisícročiach sa meno *Sol- vēni* podrobilo slovenizujúcej presmyčke a zmenilo sa na kmeňové alebo národné meno Sloveni. Jeho pôvodný význam sa postupne pozabudol, azda aj stratil, i keď slovenské slovo ‘bohoslovec’ varuje, že opak je asi bližšie pravde. Význam mena Sloveni, Chválitelia Vlasatého, alebo ‘Velebníci Vlasatého’, preložený do dialektov ranej slovenčiny, ľpel na predstave Vlasatého Boha. No dravidské *vēni* sa úplne nestratilo. Stretáme sa s ním v slove ‘hrebeň’, doslova ‘hore-vlasy’ (hore- *vēni*), kde *vēni*, ‘vlasy’, sa bežnou zmenou (ako vrátiť - obrátiť) zmenilo na ‘-beň’. Preto aj hrebeň kohúta, horský hrebeň a snáď aj hriveň (hriva), miera hore, ako hrebeň vlasov.

Kde sa vzal Vlasatý Boh?

Kde však nájdeme Vlasatého Boha? Jedná sa tu o jedného z ‘pohanských bohov’, ktorých mená sa objavujú v starých slovenských a slovanských povestiach a bájkach. Už starý Palacký, vo svojej monumentálnej štúdi *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*, však prišiel k záveru, že “klíč ku porozumění bájem slovanským musí napotom ve staré Indii hledati se,” pretože “mezi bajeslovím staroslovanským a staroindickým, co do podstaty jejich, nejen ouzke příbuzenství, ale i původní skutečná srovnání uznány a nade všecku pochybnost vyvýšený jsou.”⁵⁰ Aby sme ho ľahšie našli, pripomeňme si, že slovenská forma slova ‘vlas’, ‘vlasy’ sa vyskytuje v niekoľkých slovanských jazykoch. Tzv. všeslovanské, praslovanské⁵¹ je **volś* (s tvrdým jerom na konci),⁵² ale to je umelé a moc si ho všímať nemusíme. Rusi hovoria *vólos*, a tam je náš klúč. Volos je meno jedného z dvoch hlavných pred-kresťanských bohov Slovenov a Slovanov: Peruna a Volosa (nie však Velesa). A že sa jedná naozaj o Vlasatého, dokazuje to zvyk zaznamenaný v starých ruských textoch, že pri žňoch sa z vlasatých klasov zavinovala “brada” Boha “Volosa”.⁵³ Teda Vlasatý boh Volos je náboženskou realitou slovenskej i slovanskej histórie. Fonologická a morfológická zhodnosť dravidského i slovenského a slovanského zloženého mena Sloveni potvrdzuje príbuzenský vzťah medzi nimi a ten sa dá potvrdiť aj myšlienkovou a historicky.

Za Vlasatým bohom do Indie: Gangavenian

Začneme dravidskou predstavou vlasatého boha. Dravidskí Indovia (dnes žijúci hlavne v južnej Indii) ho poznajú pod menom *Śiva*. Śiva je najstaršie indické božstvo, velebené, chválené a zbožňované dravidskými Tamilcami od historicky najhmlistejších dôb aj keď nie od samého začiatku pod tým istým menom. Ale Śiva - súc univerzálnym stvoriteľom sveta, vesmíru a všetkého v ňom -, má mnoho tvári alebo aspektov, a preto ho v Indii poznajú pod mnohými (108 až 1008)⁵⁴ inými epitetami alebo menami. Najbližšie k veci je ‘Vlasatý Boh’, *Bāleśvara*. Toto meno je zrejme zjednodušeným sanskritským (severoindickým) prekladom dravidského mena *Tūrusati* (Skrť. *Dūrudžati*) - ‘Boh s veľkým chumáčom vlasov’.⁵⁵ Šivove

vlasý, starými Dravidmi nazývané *vēṇi* (tu v zmysle 'veľkého kozmického priestoru'),⁵⁶ sú symbolom jeho kozmickej neobmedzenosti a rozpadu v prírode, ktorý je nevyhnutným predpokladom životodarnej sily prírody vo všetkých jej podobách. Jeho červené lokne vlasov sú zapletené alebo zviazané na vrchu hlavy v podobe kužeľovitého chumáča, na vrchu ktorého hovie si mesačný srp, považovaný za zdroj vody.⁵⁷ V tejto podobe je Šiva známy pod menom *Çandrasēkhara*, čo znamená 'Boh s mesiacom vo vlasoch'.⁵⁸ Z kúžela vlasov mu tečie v mnohých prúdoch rieka nesmrteľnosti, Ganges (*Gaṅga*),⁵⁹ známa pod menom *Alaka-nandī*, čo znamená 'Lokňa Šivova'.⁶⁰ V slovách *alaka* a 'lokňa' ľahko rozpoznáme ďalšiu indo-slovenskú zhodu, v tomto prípade sanskrito-slovenskú. Dlhé, červené vlasy Boha Šivu, zapletené s čistými, bielymi prúdmi Bohyne Gangy (*Gangesu*) tu reprezentujú plodivú silu Boha Stvoriteľa. Podľa prastarej indickej legendy, starý indický svätý, Bhagīratha, chtiac zachrániť vyprahlú a spálenú zem pred úplnou skazou, konal pokánie piatich ohňov (*pañchatapa*) za tisíc rokov,⁶¹ až prehovoril nebeskú rieku nesmrteľnosti, Mliečnu Dráhu (*Viyat- Gaṅga = Via Lactis*),⁶² aby v podobe Gangy (*Gangesu*) zostúpila na zem a zúrodnila ju. Avšak, prudká a neodolateľná Ganga sa vrhla na zem takou silou, že spôsobila zhubnú povodeň, ktorá v Tamilčine, sa z nasledujúceho dôvodu, tiež nazýva *vēṇi*.⁶³

Aby Ganga nezničila celú zem záplavou, vlasatý Boh Šiva sa podujal jej zstop spomaliť a zmierniť. Nechal ju teda padnúť do jeho *vēṇi* alebo veľkého chumáča lokní vlasov zapletených vysoko na hlave, kde sa divá *Ganga* (Rychloprúdiaca)⁶⁴ roztrieštila na miriadu malých potokov, ktoré potom spomalene tiekli medzi jeho lokňami. Takto zbavená pýchy,⁶⁵ Ganga zostúpila na zem ako *Mandākinī* (Mierneprúdiaca), aby zúrodnila zem a dala jej milosť životodárnosti.⁶⁶ A tým, že sa tak stalo v Šivovom hrebeni vlasov, dostala Ganga nové meno, *Hara-sekharā* - 'Tá (bohyňa) v Šivovom Hrebeni'.⁶⁷ Na pripomienku tejto udalosti Indické ženy dodnes pri výročných slávnostiach obetujú lokňu vlasov alebo dve Bohyni Gange.⁶⁸

Zstop Gangy, tak krásne zobrazený Pallavskými umelcami (c. 600-728 po Kr.) v reliefe na žulovej skale v Mahabalipuram, Tamil Nadu,⁶⁹ sa v Indii dodnes oslavuje výročným kúpeľom vo vlnách čistej a nepoškvrnenej Gangy (*Gnagesu*) v meste Hara-dwāra (,Brána/ Dvere Boha Šivu'), moderný Hardwar,⁷⁰ ktoré sa spomína už v prastarom epickom diele *Mahābhārata* pod menom *Gangadwār* (Dvere Gangy).⁷¹ Hromadný kúpeľ zvaný Kumbha Mella (dnes častejšie Kumbha Mela) sa koná na deň prvého splnu alebo po prvom splne mesiaca po jarnej rovnodennosti. Festival súvisí s jarným nadutím Gangy, spôsobeným topením sa Kedārnathského Ladovca v Himalájach. Raz za dvanásť rokov je tento festival obzvlášť veľký, pretože je predznamenávaný výnimočnou planetárnou súhrou, keď Slnko je v Baranovi (Aries) a Jupiter je súčasne vo Vodnárovi (Aquarius).⁷² Sanskritizované meno Kumbha Mella sa často prekladá ako Festival hlineného krčahu, pretože jeho súčasťou bývalo prinášanie semien alebo zrna v krčahoch, ktoré sa potom ponorili v rieke. Kumbha Mella doslova znamená 'Spomalovanie Vodnárových Vôd',⁷³ čo naznačuje, že Hara-dwāra (doslova 'dvere toho ktorý berie (mrtvých)')⁷⁴ tu vlastne reprezentuje chumáč Vlasateho Šivu, pretože bol to on, kto spomalil alebo zviazal divú Gangu a tak ju učinil plodivou. Tento akt sa pripisuje prvému dňu mesiaca *Vaiśāka* (apríl),⁷⁵ ktorý označuje začiatok tamilského slnečno-mesačného kalendára, v systéme *Purṇimānta* (kde luno-solárny mesiac začína

splnom mesiaca).⁷⁶ *Vaišāka* v zodiaku Indie je 'býk' (*Taurus*), ktorý oplodňuje kravy, a bujakovi, ktorý oplodňuje kravy na Slovensku sa hovorí 'vajčák' (častejšie však žrebcovi). Zrejme, indický *Vaišāka* a slovenský vajčák zdieľajú spoločný pôvod a spoločný princíp či funkciu. Slovenský bujak je v podstate dravidské slovo, pozostávajúce z *bū*'zrod' a *jākkaj* 'zaviazať'. *Bū-jākaj* alebo bujāk popisuje toho kto 'zaviaže zrod', toho 'kto dá zrod'.⁷⁷ V prípade bujaka sa to môže zdať trochu divné, ale každý prijme bez námietky, že s pomocou kohúta alebo gunára vajcia sa 'zaviažu'. Embrio v krave tiež vznikne zo zväzku spôsobeného bujakom. Slovenskí muži sa z toho zväzku snažia vyslobodiť, keď spievajú: "...ale si mi moja milá zaviazala svet." Avšak ona odpovedá: "Ja som ti ho nezviazala, zviazal si ho sám..."

Zrno v krčahu ponorené do vody Gangy znázorňuje ten istý princíp. Samotný krčah, zvaný *kumbha* v indických jazykoch, reprezentuje ženské či samičie lono a je plodivou nádobou, ktorá sa identifikuje s Bohyňou-Matkou.⁷⁸ Tak ako krčah/lono so zrnom ponorený do vody sa oplodnil, tak aj devy zúčastňujúce sa obradného kúpeľa sa nielen telesne i duševne očistili, ale sa aj stali plodnými. A toto je podstatou slovenskej veľkonočnej kúpačky. Dnešné polievanie dievčat a žien krčahom či vedrom alebo i voňavkou je len zmiernenou náhradou za pôvodné obradné kúpanie v rieke, ktorá v marci-apríli je ešte poriadne studená. Takéto obradné kúpanie v rieke je u Slovenov/Slovákov historicky i tradíciou atestované.⁷⁹ Jeho časovanie, prevedenie, nádoby použité, a s ním spojené zvyky spájajú Slovenov bezpochybné s náboženským rituálom starovekej Indie. Tento rituál bol zrejme na Slovensku v bežnom použití až do príchodu Kresťanstva, ale pod jeho vplyvom sa časom z rituálu stal zábavný zvyk, a jeho pôvodný význam sa do značnej miery stratil. Veľkonočné maľované vajička nám však pripomínajú, že jeho podstatou bola životodárnosť jarnej vody.

Vlasatý Boh Śiva, tým že skrotil divú Gangu, si získal aspoň dve nové epiteta: *Gaṅgādhara* a *Gaṅgāvēṇian*.⁸⁰ *Gaṅgādhara* je meno sanskritského, teda indo-euroopského pôvodu a znamená 'Ten (boh) ktorý nesie alebo zadržuje Gangu', myslí sa tým vo Vlasoch, ale slovo vlny nie je spomenuté. Toto meno je zredukovaným prekladom dravidského mena *Gaṅgāvēṇian*, ktoré je neindo-euroopského pôvodu. Toto meno má bohatší obsah významov, naznačujúc tým, že je to meno staršie. *Gaṅgāvēṇian* znamená 'Boh s Gangou v kuželovom chumáči vlasov', teda s Gangou v jeho *vēṇi*. *Gaṅgāvēṇian* je ten kto oplodnil Gangu. Preto dar pri narodení dieťaťa sa v knižnej (teda starej) slovenčine vyjadri slovom 'veno'. Veno (nie venček) sa dáva aj žene, ktorú muž zviazal, čiže oplodnil. Koncové *-an* v mene *Gaṅgāvēṇian* je dravidskou koncovkou mužského rodu. A tu je dôležité si všimnúť, že z týchto dvoch indických mien (*Gaṅgādhara* a *Gaṅgāvēṇian*), jedného sanskritského a jedného dravidského, starí Sloveni prijali to druhé, založené na dravidskom *vēṇi*, a preložili ho do ich vlastného jazyka slovom *volos* alebo 'vlas'. Tak vznikol náš Vlasatý Boh Volos. Ani ďalšie sanskritské meno pre toho istého Boha, *Džatā-Dhara*, 'Ten ktorý nosí zapletené vlny vysoko na hlave',⁸¹ sa u tzv. indoeurópskych Slovenov i Slovanov vôbec neujalo.

Tento fakt má veľikánske dôsledky pre slovenskú i slovanskú históriu. On totiž jasne ukazuje, že Sloveni prijali ich hlavného boha Volosa nie od indoeurópskych Árijcov, ale od neindo-euroopských Dravidov, ktorí mu hovorili *Gaṅgāvēṇian*. A keďže je nepravdepodobné, aby sa tak stalo po okupácii Indie raným Sanskritom hovoriacimi Árijcami okolo roku 1500 až 1200 pred Kristom, výskyt dravidského *vēṇi* v našom

mene Sloveni, teda Velebníci Vlasatého Volosa, nám jasne naznačuje, že styky Slovenov s Dravidmi sa musia posunúť niekde do 3. alebo aj konca 4. tisícročia pr. Kr. V onej vzdialenej dobe najpravdepodobnejšou formou nášho mena bolo čisto dravidské meno *Solvēni* a to sa behom nasledujúcich storočí a tisícročí zmenilo na Sloveni, čo je dokázané v mojej pripravovanej knihe *Sloveni a Slovensko: Velebníci Vlasatého Boha na Horizonte Histórie (ca. 3200 pr. Kr. – 907 po Kr.) MS*. Zachovalo sa však do nedávna v mene najstaršieho slovenského mesta Solven alebo Zvolen, ktorému venujem pozornosť tamtiež. Tu sa pozrieme len na myšlienkovú náplň Vlasatého Volosa.

Moc dlhých vlasov Vlosa

Horeuvedená slovná analýza nás vedie k záveru, že Volos je slovenskou obdobou dravidského Šivu/*Gaṅgāvēṇian*-a. To však neznamená, že Volos nemá nič spoločného s indo-európskou tradíciou. Práve naopak. Tak ako dravidský *Gaṅgāvēṇian* sa stal podstatou árijsko-sanskritskej tradície v Indii v podobe *Gaṅgādhara*, tak aj Volos, skrz Slovenov, teda Velebitelov Vlasatého Veniana, našiel svoje miesto v tradícii a panteóne indoeurópskom. V novom prostredí sa Venian alebo Gangavenian určite pozmenil, ale aj cez tie tisícročia si zachoval dosť vlastnosti, aby sme ho v podobe Volosa mohli rozpoznať ako brata, ak nie dvojníka, dravidského Boha Šivu. Starí Indovia si ho uctievali aj tým, že si nechali narásť dlhé vlasy,⁸² ako to vidíme u asketov (*sādhu*) zvaných *Džatadhari* (*Jatadhari*), ktorí si ponechávajú vlasy nestrihané.⁸³ Dlhé vlasy starých Slovenov zrejme plnili podobnú úlohu. Sám najsilnejší Kráľ Slovenov, Svätopluk, keď sa rozhodol prijať mníšsky stav zasvätený Bohu v kláštore na nitrianskom Zobore, nechal si narásť dlhú bradu a zrejme aj dlhé vlasy.⁸⁴ Na túto tradíciu naväzuje aj zvyk slovenských a slovanských umelcov zobrazovať takmer všetkých slovanských bohov, aj kresťanského Boha, s plnobraudou a dlhými vlasmi.⁸⁵

Tento zvyk sa ešte v dobe archaickej rozšíril z Indie do Mezopotámie, kde ho prevzal Abrahám s Patriarchami, ako aj do Kena'anu (Kanaanu) a Izraelu, kam ho najpravdepodobnejšie preniesli Červení (Indickí) obchodníci Čeveného mora (Indického Oceánu), zvaní Kena, neskoršie semitizovaní na Kena'anov (Kana'anov). Tam sa so zvykom nosiť dlhé vlasy stretávame v prvej knihe Samuelovej, kde Hannah, neplodná žena Elkána, urobila sľub Bohu Jahvah (Yahweh), že ak jej požehná syna, "dám ho Hospodinovi [Jahvah], aby bol jeho po všetky dni svojho života, a britva nevstúpi na jeho hlavu" (1 Sam 1.11),⁸⁶ t. z. že mu ho dá do permanentnej chrámovej služby a jeho vlasy nebudú, na znak jeho oddanosti Bohu, nikdy ostrihané.⁸⁷ Hannah dala svojmu synovi slovenské "veno". Ganga v dlhých vlasoch Šivu- *Gaṅgāvēṇian*-a symbolizuje jeho "všemohúcnosť" (*deus omnipotentes*)⁸⁸ a toto chápanie sa zrejme odráža v tradičnej slovenskej ikonografii a všeobecnom umení.

Nejakú dobu po tom, čo ho začali velebiť starí Sloveni, objavil sa Vlasatý Boh Šiva-Volos-Gangavenian v Biblii pod menom *Šaddai* 'Všemohúci' (Gen 49.25), alebo častejšie, El-Šaddai 'Boh Všemohúci' či 'Všemohúci Boh' (Gen 17.1, 38.3, 43.14, 48.3, 49.25; Ex 6.3, 10.5). Pojem 'všemohúci' však nie je prekladom mena *Šaddai*, ale vyjadrením 'všemohúcnosti', ktorá spočíva v kuželi vlasov Šivu-*Gaṅgāvēṇian*-a. Biblické slovo *šaddai* je prakticky identickou

formou tamilského *śāḍai* s významom 'kužeľ vlasov'. Preto meno *sādhu*, založené na tom istom koreni, nepopisuje indických asketov ako 'všemohúcich', ale ako 'vlasatých'.⁸⁹ Až v spojení s vodami Gangy stávajú sa vlasy Boha Šivu omnipotentnými.

Asi najstaršou a najpôvodnejšou podobou Boha Šivu je práve darca vody života, Gangavenian, ktorý umožnil nebeskej Gange zostúpiť na zem bez toho aby spôsobila povodeň (*vēṇi*), a týmto spôsobom zaručil dobrú úrodu. Presne tu istú úlohu hrá Volos, ktorý prináša dážď a dáva dobrú úrodu v slovenských zemiach. Doložený ruský zvyk zavínovania Volosovej brady zo zožatých klasov je toho dôkazom.⁹⁰ Jeho kult je doložený už v pred-rímskej dobe na Pfaffenbergu na pravej strane Dunaja pri Petronell-Carnuntum v Rakúsku. Tento prípad si zasluhuje veľkú pozornosť.

Endnotes

1. To mi pripomína, že ide sa aj na Kysuce, na Spiš, na Záhorie a na Oravu, ale do Liptova, do Šariša, do Zemplína, do Tekova, do Turca, do Gemera.
2. Ondruš, Š. 2000, 2002, 2004. *Odtajené trezory slov I, II, III*. Martin: Matica slovenská.
3. Holub, J. & Kopečný, 1952. Etymologický slovník jazyka českého. Praha: Státní nakladatelství učebnic, s. 174.
4. *Krátký slovník slovenského jazyka*, hlavná redakcia Ján Kačala & Mária Pisárčiková. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1989, s. 147.
5. *The Lifco Tamil-Tamil-English Dictionary*. 1978. Tirucci: Ti Viddil Plavar Kambeni, s. 173.
6. [Cosmas Pragensis]. c. 1125. Cit. in: Palacký, F. 1848/1939. *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*. Praha: Kvasnička a Hampl, vol. I, p. 197; *The Lifco Tamil-Tamil-English Dictionary*, 1978, s. 341.
7. Marsina, R. & Mulík, P. 2009. Úvodom. In: Marsina, R. & Mulík, P. eds. 2009. *Etnogenéza Slovákov: Kto sme a aké je naše meno*. Martin: Matica slovenská, s. 11.
8. Marsina, R. 2009. K problematike etnogenézy Slovákov a ich pomenovania. In: Marsina, R. & Mulík, P. eds. 2009. *Etnogenéza Slovákov: Kto sme a aké je naše meno*. Martin: Matica slovenská, s. 20-1.
9. Marsina, R. & Mulík, P. 2009. Úvodom, s. 11.
10. E.g. Mulík, P. 2009. Používanie kľúčových jazykových termínov k počiatkom slovenských dejín. In: Marsina, R. & Mulík, P. eds. 2009. *Etnogenéza Slovákov: Kto sme a aké je naše meno*. Martin: Matica slovenská, s. 40-42.
11. Kučera, M. 2009. Vstup Slovanov do európskych dejín. *Kultúra: Dvojtyždenník závislý od etiky*, ročník XII, č. 11, 3. júna 2009, s. 2.
12. Tagliaferri, Mariarosaria ed. 2010. *100 nejvýznamnějších archeologických nálezů: Stopy dávných civilizací na pěti kontinentech*. Z anglického originálu *Discover Great Archaeological sites* preložil Marek Pavka. Dobrujovice: Rebo Productions CZ, spol.s.r.o.
13. Stanislav, J. 1944. Slovienin – Slovan – Slovák – Tót. *Náš národ*, č. 1, 2. január, 1944. Prevzaté in: Marsina, R. & Mulík, P. 2009. *Etnogenéza Slovákov: Kto sme a aké je naše meno*. Martin: Matica slovenská, s. 126.
14. Vyskum a písanie tohoto článku bolo umožnené grantom z The Chairman's Fund Educational Trust of Anglo American and De Beers, ktorý tu vďačne priznávam.
15. Treštík, D. 1996. rec. Martin Eggers, *Das Grossmährische Reich Realität oder Fiktion?...*, *Český časopis historický* 94, s. 92. Cit. in: Benko, J. 1997. K niektorým otázkam výskumu osídlenia Slovenska. *Historický časopis* 45(1), s. 46.
16. *A Liturgia Sclavinica ad Provinciam Slovacam: Ad initia cultus Christiani in Slovacia. From Slavonic Liturgy to the Slovak Province. Od Slovenskej liturgie ku Slovenskej Provincii: Korene kresťanskej kultúry na Slovensku*. 880/1992. Redig. Dušan Lechner. Bratislava: Univerzita knižnica, s. 7.

17. *Oxford English Dictionary*, 1933, d. IX, p. 238; Holub J. & Lyer S. 1967. *Stručný etymologický slovník jazyka českého se zvláštním zřetelem k slovům kulturním a cizím*, Praha: Státní nakladatelství učebnic, s. 442; Dvorník, F. 1956. *The Slavs: Their Early History and Civilization*. Boston: American Academy of Arts and Sciences, s. 42.
18. Hudec, D. 1994. *Velký Omyl Velká Morava*. Martin: Pre Maticu Slovenskú vydala Neografia, s. 42.
19. Fredegar. c.660/1960. *The Fourth Book of the Chronicle of Fredegar with its Continuations. Latin & English texts*. Transl. by J.M. Wallace-Hadrill. London: Thomas Nelson, s. 39, par. 48.
20. Strabón. c. 69 B.C.-A.D. 21/1917-1932, 1983. *The Geography of Strabo*. 8 vols. London: William Heinemann, v. III, 1983, d. III, s. 212L, 213E: bk. 7.3.12.
21. *Oxford English Dictionary*, 1933, d. IX, p. 182.
22. *Encyclopædia Britannica*. 1968. London: Encyclopædia Britannica, d. XX, s. 633.
23. Pogorielov, V. 1933. Ruský letopis Nestorov a Slovensko. *Kultúra* 7-8, s. 539; Veteška, T.J. 1987. *Velko-Slovenská Ríša*. 2. ed. Trenčín: Vydavateľstvo Ivan Stelcer, s. 15.
24. Život Metoda, post 885. In: *Život Konštantína Cyrila a Život Metoda 1992. Podľa staroslovienskeho textu a iných prekladov spracoval Štefan Vragaš, úvod Anton Bagin*. Martin: Matica slovenská, s. 79.
25. Život Konštantína Cyrila. [c. 826 or 7 – 869] c. 885. In: *Život Konštantína Cyrila a Život Metoda. 1991. Podľa staroslovienskeho textu a iných prekladov spracoval Štefan Vragaš, úvod Anton Bagin*. Martin: Matica slovenská, s. 59.
26. Hudec 1994, *Velký Omyl*, s. 62.
27. *Život Konštantína Cyrila a Život Metoda 1992*, s. 6.
28. *Oxford English Dictionary*, 1933, d. IX, s. 238.
29. Hudec 1994, *Velký Omyl*, s. 35, 40.
30. Holub & Lyer 1967. *Stručný etymologický slovník jazyka českého*, s. 442.
31. Popowska-Taborska, Hanna. 1993. *Wczesne Dzieje Slowian w Swietle Ich Jezyka*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy, s. 60.
32. *The Russian Primary Chronicle. Laurentian Text*. C.1116/1953. Translated & edited by Samuel Hazzard Cross & Olgerd P. Sherbowitz-Wetzor. Cambridge, Mass.: The Mediaeval Academy of America, s. 226.
33. Šafařík 1837, cit. in: *The Russian Primary Chronicle 1953*, s. 226.
34. Hudec 1994, *Velký Omyl*, s. 35.
35. Váňa, Z. 1990. *Svět slovanských bohů a démonů*. Praha: Panorama, s. 10.
36. *The Russian Primary Chronicle 1953*, s. 226.
37. Krupa, V. & Genzor, J. & Drozdík, L. 1983. *Jazyky Sveta*. Bratislava: Obzor, s. 63.
38. Sastri, K.A. Nilakanta. 1976. *A History of South India from Prehistoric Times to the Fall of Vijayanagar*. 4th ed. Madras: Oxford University Press, s. 63.
39. Holub & Lyer S. 1967. *Stručný*, s. 25-26.
40. Burrow, T. & Emeneau, M.B. 1961. *A Dravidian Etymological Dictionary*. Oxford: The Clarendon Press, s. 183. Maďarské slova szól 'hovorit' a szólás 'reč', prebrané zo slovenčiny keď pôvodná dravidská forma sol- bola v slovenčine ešte bežná, sú toho istého pôvodu. Országh, L. 1957. *English-Hungarian Dictionary*, 3rd ed. Budapest: Akadémiai Kiado, s. 405; Caldwell, J.L. 1913/1974. *A Comparative Grammar of the Dravidian or South-Indian Family of Languages*. 3rd ed. rev. and ed. by J.L. Wyatt and T. Ramakrishna Pillai. New Delhi: Oriental Books Reprint Corporation, s. 623.
41. Ratkoš 1990, *Slovensko v dobe Velkomoravskej*, s. 23.
42. *The Lifco Tamil-Tamil-English Dictionary*. 1978. Tirucci: Ti Viddil Plavar Kambeni, s. 320.
43. Burrow & Emeneau 1961, *A Dravidian Etymological Dictionary*, s. 93; *The Lifco Tamil-Tamil-English 1978*, s. 184.
44. Krupa, Genzor, Drozdík 1983, *Jazyky Sveta*, s. 96.
45. Harna, Josef. & Fišer, Rudolf. 1995. *Dějiny českých zemí I. Od pravěku do poloviny 18. století*. Praha: Nakladatelství Fortuna, s. 28-29.

46. Plezia, M. 1952. *Greckie i lacinskie źródła do najstarszych dziejów Słowian. Cz. I (do VIII wieku)*, przel. i oprac. M. Plezia. Poznań-Kraków: ??, s. 54 n; Váňa1990, Svět, s. 9.
47. Kelly, R. 1994. *Russia*. London: Flint River Press, s. 125.
48. Švický, Miroslav 1997. Apríl bol mesiacom tajuplných obradov a oblievačiek: Hospodárske čary a jarná orba. *Slovenské zahraničie* 2(4), April 1997, s. 24. Opačne vyznevajúci argument je v Švický, M. 1997. *Návrat Slovenov: Slovenské prírodné vedomie a viera*. Bratislava: Vlastným nákladom, s. 22.
49. Marsina 1996, *O začiatkoch Slovenských dejin*, s. 17.
50. Palacký, F. 1848/1939. *Dějiny národu českého v Čechách a v Morave*. Praha: Kvasnička a Hampl, d. I, s. 160-1.
51. Termín 'praslovanský', súc len matematickou formulkou, nemá historickú cenu ani platnosť, zväzda však k urýchleným, nesprávnym záverom. Je lepšie sa mu vyhnúť.
52. Holub & Lyer 1967. *Stručný etymologický slovník jazyka českého*, s. 509.
53. Veles (Volos), Otto 1907, Veles (Volos), in *Ottův Slovník Naučný. Iustrovaná Encyklopaedia Obecných Vedomostí*. Praha: J. Otto, 1907, d. 26, s. 508; Váňa1990, Svět slovanských bohů, s. 75.
54. Varma, R. & S. 1985. Ascent to the Divine: The Himalaya, Kailasa-Manasarovar: In *Scripture, Art and Thought*. Neuchâtel: Lotus Books, s. 12.
55. Walker, B. 1968. *Hindu World*. London: George Allen & Unwin, d. II, s. 408.
56. *The Lifco Tamil-Tamil-English* 1978, s. 665.
57. Barnett, L.D. 1913. *Antiquities of India: An Account of the History and Culture of Ancient Hindustan*. London: Philip Lee Warner, s. 26.
58. Zimmer H.R. 1946. *Myths and symbols in Indian art and civilization*. (Bollingen Series VI, 1974). Princeton, N.J.: Princeton University Press, s. 126.
59. Kalhana, P. 1935/1968. *Rajatarāṅgiṇi: The Saga of the Kings of Kaśmīr*. Transl. from Sanskrit by Ranjitsitaram Pandit. New Delhi: Sahitya Akademi, s. 156, 301.
60. Walker, B. 1968. *Hindu World*. London: George Allen & Unwin, d. I, s. 380.
61. Zimmer H.R. 1946, *Myths and symbols in Indian art and civilization*. (Bollingen Series VI, 1974). Princeton, N.J.: Princeton University Press, s. 114.
62. Kalhana, P. 1935/1968. *Rajatarāṅgiṇi: The Saga of the Kings of Kaśmīr*. Transl. from Sanskrit by Ranjitsitaram Pandit. Appendix by R. Sitaram Pandit, New Delhi: Sahitya Akademi, s. 727.
63. *The Lifco Tamil-Tamil-English* 1978, s. 665.
64. Stutley, M. & J. 1977. *A Dictionary of Hinduism: Its Mythology, Folklore and Development 1500 B.C.-A.D. 1500*. London: Routledge & Kegan Paul, s. 93.
65. Kalhana 1935/1968, *Rajatarāṅgiṇi:...* Appendix by R. Sitaram Pandit, s. 728.
66. Zimmer 1946, *Myths and symbols in Indian art*, s. 115.
67. Walker 1968, *Hindu World*, d. I, s. 380.
68. Thurston, E. 1906. *Ethnographic Notes in Southern India*. Madras: Government Press, s. 342.
69. Subramanyam, M.C. 1981. *Mahabalipuram*. Madras: Tamilnad Printers and Traders, s. 6-9.
70. Cunningham, A. 1871/1990. *The Ancient Geography of India. I. The Buddhist Period, including the campaigns of Alexander, and the travels of Hwen-Thsang*. Delhi: Low Price Publications, s. 295-96.
71. Varma 1985, Ascent to the Divine, s. 24.
72. Walker 1968, *Hindu World*, d. I, s. 353, 573.
73. Knappert, J. 1991. *Indian Mythology: An Encyclopedia of Myth and Legend*. London: The Aquarian Press, s. 146, 286.
74. Chaturvedi, M. & Tiwari, B.N. eds. 1970. *A Practical Hindi-English Dictionary*. Delhi: National Publishing House, s. 720.
75. Walker 1968, *Hindu World*, d. I, s. 426.
76. Merrey, K. L. 1982. The Hindu Festival Calendar. In: Welbon G.R. & Yocum, G.E. (eds.) 1982. *Religious Festivals in South India and Sri Lanka*. New Delhi: Rames Jain Manohar Publications, s. 2, 9.
- 77.. *The Lifco Tamil-Tamil-English*, s. 496, 589.
78. Stutley1977. *A Dictionary of Hinduism*, s. 136, 155.

79. Slav, M. 1997. Veľká noc - Svätenie jari. *Slovenské zahraničie* 2(3), márec, s. 22.
80. Jouveau-Dubreuil, G. 1914. *Archéologie du Sud de l'Inde*. Paris: Geuthner, s. 18.
81. Walker 1968. *Hindu World*, d. II, s. 409.
82. Arrianus, F. *The Indika of Arrian*. In: McCrindle, J.W. 1877/1972. *Ancient India as Described by Megasthenes and Arrian*. Ed. by Ramchandra Jain. New Delhi: International Books and Periodicals Supply Service, s. 200.
83. Mehrotra, R. & Dwivedi, S. 1996. *Banganga: Sacred Tank*. Bombay: Eminence., s. 9; Walker 1968, *Hindu World*, d. II, s. 322.
84. *Kronika tak řečeného Dalimila*. [c.1310+]/1977. Praha: Svoboda, s. 49.
85. Hudec, I. 1994. *Báje a Mýty starých Slovanů*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovart, passim.
86. *Svätá Biblia. Evanélium podľa Svätého Jána*. Z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček. Revidované vydanie. Svetová Biblická Spoločnosť, 1974, s. 293.
87. *The New Jerusalem Bible. Study Edition*. London: Darton, Longman & Todd, 1985/1994, s. 357.
88. Thirugnāna Sambandar. 'Thiruveezhimizhalai' [in:] *Panniru Thirumurai Thirattu*. [1975], ed. by K. C. Gounder. Chatsworth: Siva Manram, s. 47.
89. *The Lifco Tamil-Tamil-English* 1978, s. 262.
90. Váňa 1990, *Svět slovanských bohů*, s. 73, 75.

Abstract

The scenario in which the Sloveni/Slovaks and other Slavs are said to have emerged from a barely differentiated Slavic unity in the presumed Slavic homeland somewhere between the Vistula (Visla) and the Dnieper only in the middle of the first millennium AD is chronologically improbable if not impossible and historically unwarranted. The classical Greeks and Romans are said to have basically ignored the people from whom the Sloveni and Slavs eventually emerged, but this is not in accord with the historical record. The names Sloveni, Sloven, Slav, Slovák, Slovin are as yet not understood, and there lies the cause of their apparent anonymity. In their understanding lies the clue to the origin of the people they designate. This essay uncovers the roots of the Sloveni people way back to the Bronze Age, some 3 000 years B.C.; analyses the evolution of their customs and traditions and of their religious thinking, and this eventually leads to the decipherment of their name(s). These names offer substantial clues to their early history. History! Not prehistory! Their aboriginal homeland called Slovenikam, later Slovensko, is found in the Karpathian Bow that with the Dinarides in the south and the Alps in the west surrounded their ancient homeland At the Mountains (Uhorsko), which is drained by the Ister – their River of Life. The mountains bearing the mysterious names Tatra, Matra and Fatra define the nuclear area of the Central European bronze age and provide the cradle for the nascent Sloveni/Slovens. The hands that rocked this cradle were fundamentally European and Indo-European, but without the initial push from the Dravidian prospectors, bronze smelters and religious men the cradle may have never started rocking. That hand has been so far overlooked.

Opomba urednice: Na željo avtorja objavljamo del prispevka v slovaškem jeziku za primerjavo s slovenskim jezikom.